

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quando contra Hæredes agi possit pro stipendio Missarum, de quibus
Testaror disposuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

fundamenti ipsius, quod nihil habet, nisi duas paritates; quibus facili negotio asserri disparitas à obis potuit.

Quando contra Hæredes agi possit pro stipendio Missarum, de quibus testator disposuit.

72. Dubitabis Decimo. Quando testator, seu fundator legat, vel præscribit aliquot Missas, quid juris habeat Sacerdos vel Ecclesia contra hæredes petendi justum stipendium.

Respondet: quatuor modis in hoc se habere potest testator. Primo, volendo tot Missas, de stipendio autem mentionem non faciat, & tunc poterit Sacerdos vel Ecclesia agere coram Episcopo contra hæredes, de stipendio, secundum consuetudinem Regionis, iusto; & Hæres juxta vires hereditarias erit obligatus, illud assignare, ut constat ex dictis in responsione Sacre Congregationis à nobis allata supra §. 1. num. 34. Si autem Hereditas non sufficiat, quod recurrendum sit ad Pontificem; satis §. 2. à num. 1. explicuimus.

73. Secundo modo se habere potest testator, si velit tantam pecuniam, verbi gratia, aureos centum expendi pro Missis, sed modicum Missarum numerum taxet, verbi gratia, decem, ita ut superabundet pecunia: & tunc nisi aliud ex circumstantiis constet, censetur velle legatario liberaliter excessum concedere, beneficiumque, seu Capellaniam pinguem velle fundare, & sine dubio ad totam pecuniam subministrandam cogi debent hæredes. Idem dic, si testator relinquat prædium pro paucis Missis, quod processu temporis sufficeret ad plures, nisi tamen, ut dictum est, ex circumstantiis, vel verbis testatoris colligatur, velle, aucto Prælio, augere & numerum Missarum, de qua re iterum redibit sermo à n. 92.

74. Tertio modo posset testator velle, ut tanta pecunia expendatur pro Missis, sed numerum Missarum non taxat. Tunc, ut ex dictis supra hoc §. 2. num. 1. constare potest, numerum Missarum taxare licebit Episcopo, nec nisi ad assignatam, ut ex se patet, pecuniam obligabuntur Hæredes.

75. Quarto modo posset testator tot Missas præscribere, sed assignare pecuniam tenuem, & insufficientem, & tunc communior sententia docet in eo solum casu ab hæredibus deberi supplementum, quando testator principaliter intendit ipsas tot Missas, & consequenter tunc solum compelli hæredes ab Episcopo posse. Ita Bart. Surd. Mantie. alique apud Sanchez lib. 8. de matr. disp. 1. num. 36. Valsq. in Opuscul. de Testam. c. 8. alique. Ratio est, quia tunc Testator præsumitur in animæ suæ commodum voluisse omnino bonum illud spirituale, quacumque impensa, data capacitate hæreditatis.

76. Illud igitur, in hoc quarto modo remanet, & quidem difficile explicandum, quæ ratione dignoscere valeamus, quod Testator intendat principaliter tot determinatas Missas, quando ejus verba sunt ambigua, non facile apparet, quid principaliter intendat, ut Missas, ne celebrari, an tantam, & non majorem pecuniam summam in Missis insumi; si enim verba essent clara, nulla investigatione indigeremus, sed mens Testatoris, ad unguem esset servanda.

77. Variæ Regulæ traduntur à Doctoribus modo citatis. Illa inter cæteras, ut melior excipitur, quæ est communis in similibus dubiis dispositionibus. Quando testator demonstrativè apponit quantitatem pecuniæ, quæ pro Missis assignat, tunc principaliter intendit tot Missas. Quando verò apponit quantitatem pecuniæ taxativè, tunc minus principaliter intendit ipsas tot Missas, cum principaliter solum intendat tantam pecuniam taxatam insumi, & non amplius.

78. Sed ecce iterum difficultas: æquanam ratione id ipsum cognosci possit: Afferam breviter tres mo-

dos, seu regulas; nam suse invenies apud hunc passim.

Primus modus est ille, quem ex Felino, Castro, & Moquetæ tradit Marchinus de ord. in p. 2. cap. 22. à num. 7. In prædictis, scilicet, in dispositionibus esse verborum ordinem attendendum, nam quod primo profertur, principaliter intendit Testator, dicendum erit: quod secundo loco profertur, & principaliter tot Missas intenditur; in quo Missas celebrandas, deinde verò approbatur ratio pecuniæ: demonstrativè erit talis pecuniæ ratio, & principaliter tot Missas intenditur; in quo non ad assignatam solum pecuniam, sed etiam supplementum obligabuntur Hæredes. At verò, contra, primo loco assignetur tanta pecunia, de subdat, quot Missas sint celebrandæ, & velle se habebit talis assignatio pecuniæ, & minus principaliter intenditur, atque ad solum assignatam pecuniam, non verò ad amplius taxatam hæredes.

79. Secundus modus. Si legatum exprimitur ea perfecta oratione; tunc censetur factum esse si duabus, præsumitur factum demonstrativè. Tunc; illa sunt verba taxativa, quæ sunt perfecta sola absque dependentia aliorum verborum, sensum perfectum ab alio quopiam distinctum sunt demonstrativa, quæ dependent ab aliis, & non habent sensum perfectum sine illis, seu videntur ab illis. Exempli gratia. Si testator ita legatur: *Aggravo hæredem meum ad dandum Petro aureos triginta ex fructibus talis fundi pro omni quotidiana.*

Hoc legatum factum est taxativè, quia facta oratione factum est. Si vero ita dicatur: *Aggravo hæredem meum ad dandum Petro aureos triginta ex talis fundi redditibus persolvi pro omni quotidiana.* Hoc legatum stat demonstrativè, quod est per duas distinctas Orationes. Aliter, si legatur: *Aggravo hæredem meum ad dandum aureos triginta, lubeo ex talis fundi redditibus persolvi pro omni Missa quotidiana.* In priore ergo dispositione, pecunie, seu imminuto fundo compellitur hæres ad supplementum, in posteriore non compellitur. Ita Boninus, Gavanti. Sanch. Bonacin. alique citati à Prælio. de ord. tractat. 3. p. 2. cap. 22. num. 6. quod probat.

80. Uterque ex his modis suis difficultatibus notatur, ex quibus se extricare, domi luti perit variis limitationibus, & sublimitationibus quantarum, taxatam minus reddunt expectant. Continent bonorum strinan, non inficior, & ad Testatoris mentem indagandam conducunt nonnihil aliquando, sed non omnino satisfaciunt. Primo enim in utroque modis res à Notario, seu Scriba dependebit, qui vel in oratione, vel multiplici, vel priore, vel posteriore loco, legatum, suo arbitratu, & sine ullo debito habere solent. Secundo quia ex primo modo, legatum quod si ita loquatur testator, *Volo decem Missas quinque Iulii dandis; Missæ decem sunt omnino celebrandæ, quacumque expensa, quia primo loco profertur.* Si verò ita, *Pro quinque Iulii dandis decem Missis;* Non decem, sed quinque sunt celebrandæ, quia profertur secundo loco, quod demonstrativè credibile est, quia prorsus in utraque dispositione eadem videtur esse testatoris mens. Tertiò, quia in modo non absimile quid incommodum apparet. Ego profecto non sum tam perspicax, ut possum dignoscere rationabile discrimen. Nonne idem legatur (*aureos triginta ex fructibus talis fundi persolvi*) & (*aureos triginta, quos lubeo ex talis fundi redditibus persolvi*) cur igitur in una dispositione hæredem obligat in altera non item?

81. Putant igitur Tertio alij (sed ipsi videntur) probandam esse Brixiani opinionem (quam citat Prælio).

ponunt Berous, & Guido Papa apud March. de ord. *tratt. 2. part. 2. cap. 12. num. 2.* docentis, ubi Testator meminit quantitatis solvendæ pro Missis, (idem dicunt in similibus dubiis dispositionibus pro quacunque materia) quamvis quantitas sit insufficientis ad dispositas Missas, non tamen hæredem, nisi ad quantitatem assignatam, & nullo modo ad supplementum. Ratio est Primo, quia ex quo testator meminit quantitatis pecuniæ, præsumitur illam principaliter, & taxativè voluisse, & non aliam infumam, quia talis est natura amoris pecuniæ, ut homines in similibus dispositionibus communiter mentem maxime apponant ad deliberandum de quantitate infumam; Vnde, si assignant, multum deliberat eam assignant, atque adeo principaliter, & taxativè. Secundum, quia, ut lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 4. diximus, non est imponendum onus grave, nisi certò de illo constet, ac nunc non certò constat, quia testatoris verba, de quibus agimus, dubia sunt. Tertio, quia in dubio melior est conditio possidentis. At nunc Hæres eam possidet. Quarto, docent non ignobiles Doctores (Mol. Sanch. Menoch. Mantica, & Bonac de contr. disp. 3. quæst. 17. part. 7. m. 7. addens Sanchez esse pro hac opinione in summa, cap. 13. m. 8. & cap. 15. m. 49. licet sibi contrarium lib. 3. de marim. d. 18. num. 24.) semper præsumi Testatorem voluisse gravare hæredem, quam minimum possibile est, l. unum. ex sam. §. si rem, ff. de legat. 2. & in dubio semper fieri interpretationem pro hærede contra legatarium, vel fideicommissarium, l. apud. Jul. §. Scio, ff. de legatis 1. nec eandem esse rationem de legatis etiam piis, ac de testamentis, cum Testamenta ample explicanda sunt, l. in testam. ff. de reg. jur. non ita legata, quantumvis pia. Cum igitur hic præcipue agamus de legatis Milliarum, & quidem dubiis, Interpretatio non pro legato, sed pro hæredibus facienda est, adeoque ad nihil, nisi ad assignatam nominatim pecuniam, sunt hæredes compellendi.

Hæc nobis, quæ Iurisperitorum sunt propria, rudi Mineræ insinuasle sufficiat. Certe Fraxinellus de Sacerd. oblig. lib. 4. §. 24. num. 2. ex hoc capite, quia Testatores Communiter curant gravare suos hæredes quam minimum possunt, unde non sit certum, quod præsumi possit mentem illorum fuisse, ut aucto decursu temporis Missæ stipendio, hæredes teneantur ad augendum stipendium colligere non esse impossibile non teneri. Esto teneant etiam, probabiliter doceat cum aliis Diana part. 2. tratt. 14. resol. 17.

Ad Hæres pro Missis legatis debeat stipendium, quod currit tempore dispositionis, an tempore executionis?

83. Dubitabis Vndecimo, quando Testator non expressit quantitatem pecuniæ, sed disposuit ut celebrentur Missæ v. g. in perpetuum, si contingat tempore dispositionis fuisse majus, vel minus Missæ stipendium, quam tempore, quo actu sunt celebrandæ, teneantur hæres ad pretium currentis, tempore dispositionis, an tempore executionis.

84. Dico teneri ad currentis tempore executionis. Ita Barrol. Gevin. Monera apud March. de ord. tratt. 3. part. 2. cap. 22. num. 9. Ratio est, quia in tali dispositione Testator respicit principaliter ad tot Missas, ut ex supradictis constat, ergo præsumitur eas voluisse, quocunque dato stipendio, quod currit, quando dicendæ sunt Missæ, quod est tempus executionis.

85. Illud tamen adverte, quod si hæres negligenter se habuerit, nec curaverit Missas pro anima testatoris, intra competentis tempus celebrari (quod tempus si a testatore præscriptum non fuerit, quantum sit colligetur ex mox dicendis §. 9.) certe propter damnum, quod, causa hæredis, inferretur Defuncto, si Missæ non celebrentur: supplere omnino illud, quod deest, ut ex se patet, dicentis hæres tenebitur.

Quid fiet de Decursu non solutis antea pro Missis, sed nunc redditus?

86. Dubitabis Duodecimo in hunc modum. Hæres quidam Testatoris, qui legavit centum aureos supra quandam fundum pro Missa quotidiana celebranda à Monasterio per decem annos non solvit talem summam, unde nec celebrare fuit tunc Missæ, reddit nunc Monasterio mille aureos, fructus scilicet, decem annorum præteritorum, potestne Monasterium illos retinere?

Respondeo, posse cum onere celebrandi Missas respondentes decem annis; Quod superest Monasterij est. Ratio est, quia fructus legati legatario debentur cum eodem onere, quo legati fuerunt. Ita Molina tom. 2. de infir. d. 20. §. 2. alique.

87. Quid si fuerint legati Sacerdoti Capellano v. g. talis Ecclesiæ: cum enim hic unus Sacerdos occupandus sit ad explendam quotidianam Missam, quæ deinceps celebranda erit ad Missas præteritas supplendas non sufficit.

Respondeo. Suppleat per alios, sicut supplere etiam Monasterium per suos varios Sacerdotes, potuit, quodque superest, Capellani erit propter eandem rationem modo dictam: per illam enim pinguius elemosinam præsumitur Testator Capellano, sicut Monasterio benefacere voluisse.

88. Vnum adverterem. Nam si redditus, seu elemosyna legata, esset Missis adæquate respondens, hoc est, non esset pinguis seu excedens, tunc non statim præsumere oportet. Testatorem voluisse Capellano gratificari, posset enim tunc dici solum illum voluisse merum numerum Missarum. Quare si eveniret casus prædictus, quando pro Missis non celebratis redderetur magna summa, distinguendum esset. Si enim ex circumstantiis colligatur Capellano voluisse Testatorum gratificari, ut si Capellanus fuisset Testatoris consanguineus, concivis, pauper, &c. Capellano cum prædicto onere faciendi celebrare Missas non tunc celebratas competeret illud ius faciendi celebrare. Sed si id non colligatur, posset hæres ex se facere supplere per alios. Ratio est, quia in priore casu, quando gratificatus fuit Capellanus, ipse ius videtur habere legati, in posteriore, solum ipsa Missæ celebrandæ.

Si tale legatum fuit additum loco, An reddita summa pro præteritis Missis requiratur omnino, ut Missæ celebrentur in loco à Testatore designato? colligetur ex dicendis infra c. 2. §. 1. a. n. 5.

Quid fiat si census relictus pro Missis pereat?

89. Dubitabis Decimotertio. Si census relictus pro Missis pereat in totum (nam si ex parte diminuat, quomodo recurrendum sit ad Pontificem supra §. 2. a. n. 1. vidimus) ad quid teneretur Ecclesiæ?

Respondeo, si cum sua culpa, teneretur, ut certum est, retinere totum damnum, si nulla sua culpa, ad nihil obligatur. Ita Fraxinell. de oblig. Sacerd. lib. 4. m. 27. Ratio est, quia Ecclesiæ obligatur propter stipendium, & sub illo Testator eam obligavit: at hoc iam deest ergo, &c. Sanè ita accidit in Beneficio quocunque, quod datur propter Officium percunte enim fructu Beneficii, cessat obligatio ad officium. Nec tunc est recurrendum ad ullum Superiorem, si enim perit census, ad quid moderatio petenda erit?

Quid si non pereat, sed minuaturs census, & non possit adiri Pontifex?

90. Dubitabis Decimoquarto. Quid si ita diminuat propter aliquod caput ex dictis §. 2. n. 11. Ut stipendium fiat evidenter minus infimo iusto, nec hæres suppleat; & Capellanus non possit adire Pontificem?

Respondeo. Castrop. de Sacram. tratt. 22. d. vinca de Euch.